

УДК 349.2

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.3.37>

С. Ю. Зайцев

аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О. І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
ORCID: 0009-0006-7197-2802

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

У статті здійснено характеристику правових засад соціального захисту поліцейських в Україні. Проаналізовано особливості законодавчого закріплення окремих видів соціального захисту поліцейських. Доведено, що основним нормативно-правовим актом, який регулює правовідносини у сфері соціального захисту поліцейських виступає Закон України «Про Національну поліцію», що ухвалений Верховною Радою України 02.07.2015. Цим нормативним актом визначаються основи механізму соціального захисту працівників поліції. Варто зауважити, що конкретні (спеціальні) особливості правового регулювання соціального захисту працівників поліції проявляються в окремих його видах. Вони детально показують всю існуючу специфіку підтримки поліцейських з боку держави, яка виступає їхнім фактичним роботодавцем. У розділі IX «Соціальний захист поліцейських» Закону України «Про Національну поліцію» містяться положення, які регулюють питання стосовно службового часу і часу відпочинку, відпуски поліцейських, їх грошового, медичного, житлового, пенсійного забезпечення, надання одноразової грошової допомоги їм та членам їх сімей. Проте деталізуються відповідні положення у відомчих наказах МВС України, постановах Кабінету Міністрів України та інших підзаконних нормативно-правових актах. Обгрунтовано, що основним елементом соціального захисту поліцейських є гарантування працівникам поліції та членам їхніх сімей надання комплексного медичного забезпечення на засадах альтернативності (варіативності). Медичне забезпечення визначається законодавцем як першочерговий вид соціального забезпечення осіб, які працюють в поліції. Такий підхід розглядається виключно з позитивного й логічного поглядів, оскільки це свідчить про соціальну спрямованість політики держави у сфері соціального захисту поліцейських та відповідає конституційному принципу, згідно з яким людина, її життя, здоров'я, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю, що визначає політику діяльності держави. Виявлено окремі проблеми правових засад соціального захисту поліцейських до яких віднесено: застарілість норм, які регулюють окремі питання соціального захисту поліцейських, їх декларативність, наявність численної кількості відомчих актів, положень, інструкцій, які місять норми щодо соціального захисту поліцейських, що ускладнює застосування таких норм на практиці.

Ключові слова: соціальний захист, правові засади, поліцейський, пенсійне забезпечення, медичне забезпечення, житлове забезпечення, одноразова грошова допомога.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси у контексті становлення соціально-орієнтованої держави безпосередньо пов'язані з такими проєвропейськими та міжнародними орієнтирами, як домінування загальнолюдських цінностей, а також підвищення рівня соціального захисту усіх категорій громадян, в тому числі й поліцейських, які є спеціальними суб'єктами права соціального забез-

печення та потребують більшої уваги від держави у зв'язку з специфікою їх служби та виконанням ними небезпечних завдань та повноважень, з метою дотримання громадського порядку, законності та безпеки в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зазначити, що дослідженням питання у сфері соціального захисту працівників поліції в Україні займалися, зокрема В. М. Андріїв, Н. Б. Болотіна, В. С. Венедіктов, Т. З. Герасимів, Н. Д. Геть-

манцев, В. В. Гончарук, І. О. Гуменюк, І. О. Іваськевич, М. І. Іншин, М. М. Клементарський, О. А. Кривенко та інші. Проте, на даний час у вітчизняній науці соціального забезпечення відсутні комплексні дослідження щодо соціального захисту працівників поліції в Україні, проблем їх законодавчого закріплення.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є дослідження правових засад соціального захисту працівників поліції в Україні, та здійснення їх характеристики.

Виклад основного матеріалу.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює правовідносин у сфері соціального захисту поліцейських виступає Закон України «Про Національну поліцію» [1], що ухвалений Верховною Радою України 02.07.2015. Цим нормативним актом визначаються основи механізму соціального захисту працівників поліції. Варто зауважити, що конкретні (спеціальні) особливості правового регулювання соціального захисту працівників поліції проявляються в окремих його видах. Вони детально показують всю існуючу специфіку підтримки поліцейських з боку держави, яка виступає їхнім фактичним роботодавцем. У розділі IX «Соціальний захист поліцейських» Закону України «Про Національну поліцію» [1] містяться положення, які регулюють питання стосовно службового часу і часу відпочинку, відпуски поліцейських, їх грошового, медичного, житлового, пенсійного забезпечення, надання одноразової грошової допомоги їм та членам їх сімей. Проте деталізуються відповідні положення у відомчих наказах МВС України, постановах Кабінету Міністрів України та інших підзаконних нормативно-правових актах.

Так, наприклад, надання грошового забезпечення поліцейським регулюються Постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 988 «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції» [2] та Наказом МВС України від 06.04.2016 р. № 260 «Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами

навчання» [3], в яких визначено схеми посадових окладів поліцейських, різні види надбавок та доплат, надання премій, передбачено право поліцейського на отримання один раз на рік матеріальної допомоги для оздоровлення та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань.

Наступним елементом соціального захисту поліцейських є гарантування працівникам поліції та членам їхніх сімей надання комплексного медичного забезпечення на засадах альтернативності (варіативності). Медичне забезпечення визначається законодавцем як першочерговий вид соціального забезпечення осіб, які працюють в поліції. Такий підхід варто розглядати виключно з позитивного й логічного поглядів, оскільки це свідчить про соціальну спрямованість політики держави у сфері соціального захисту поліцейських та відповідає конституційному принципу, згідно з яким людина, її життя, здоров'я, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю, що визначає політику діяльності держави.

Закон України «Про Національну поліцію» у статті 95 передбачає, що медичне забезпечення надається працівникам поліції та членам їхніх сімей [1]. При цьому встановлюються певні правила. Перш за все медичне обслуговування поліцейських здійснюється на безоплатній основі у будь-яких закладах охорони здоров'я України та за кордоном. За загальним правилом це мають бути медичні заклади Міністерства внутрішніх справ України. Перелік закладів охорони здоров'я МВС передбачено наказом МВС від 04.11.2003 № 1296 «Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України» [4].

Водночас законом врегульовуються виключні, але цілком можливі випадки, коли поліцейські можуть отримати медичну допомогу поза межами відомчих лікувальних закладів, а саме в державних або комунальних, приватних і навіть іноземних медичних закладах. Виникнення у працівників поліції такого виключного соціального права можливе, зокрема, коли за місцем безпосереднього виконання своїх трудових обов'язків, міс-

цем їхнього проживання або тимчасового перебування відсутні заклади охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України тощо.

Лікування поліцейських за кордоном «здійснюється на загальних підставах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України». Це означає, що питання лікування хворих поліцейських працівників вирішується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для лікування громадян України за кордоном» № 175 від 22.02.2017 [5], а також постанови Кабінету Міністрів України «Про забезпечення організації направлення громадян України для лікування за кордон» № 1079 від 27.12.2017 [6].

Медичне забезпечення поліцейських включає також пільгове реабілітаційне, санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок у медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України [1]. Питання такого пільгового лікування, а також порядок його оплати регулюється Наказом МВС України від 14.12.2015 № 1568 «Про затвердження Порядку пільгового реабілітаційного, санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку в медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України поліцейських, деяких інших категорій осіб та членів їх сімей» [7], де передбачено, що пільгове реабілітаційне, санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок поліцейських та членів їхніх сімей, а також колишніх поліцейських, які були звільнені зі служби за станом здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штату, яким призначено пенсію на підставі Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та членів їхніх сімей здійснюється в межах видатків, передбачених у кошторисі на утримання відповідних медичних реабілітаційних центрів (МРЦ), лікарень відновного лікування (ЛВЛ), санаторіям, будинкам відпо-

чинку, пансіонатам та оздоровчим закладам МВС [8].

Також важливим нормативно-правовим актом, який регулює механізм медичного забезпечення тих категорій поліцейських, які виконують завдання в зоні надзвичайної ситуації є Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2017 № 910 «Про затвердження Порядку медичного забезпечення поліцейських та військово-службовців Національної гвардії України при виконанні оперативно-службових завдань під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень» [9].

Отже, медичне забезпечення поліцейських є системною державною гарантією, яка включає цілісний комплекс правових та соціально-економічних заходів з метою охорони здоров'я поліцейських працівників під час і після трудової зайнятості в поліції, а також членів їхніх сімей. На підставі цього правова регламентація відносин у зазначеній сфері здійснюється ефективно, всебічно й передбачає чимало альтернатив у разі невідомості певних медично-правових інститутів.

Наступним на що необхідно звернути увагу це пільгове житлове забезпечення працівників поліції. Так, гарантування та захист житлових прав працівників поліції здійснюються завдяки такому виду соціального забезпечення – житловій допомозі. Особливості надання останньої регламентуються статтею 96 Закону України «Про Національну поліцію» [1], Житловим кодексом УРСР та Постановою Радою Міністрів Української РСР «Про службові приміщення» від 4 лютого 1988 р. № 37 (остання редакція від 26.07.2017).

У зазначених нормативно-правових актах закріплені за поліцейськими та членами їхніх сімей певних переваг та пільг у сфері житлового забезпечення. Ними є першочерговість, позачерговість надання житла, забезпечення житловою площею у гуртожитках чи службовим житловим приміщенням, залишення на обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов, а також компенсація за найм житла.

Механізм житлового забезпечення поліцейських враховує їх соціальне стано-

вище, його реальну потребу в житлі. Держава вважає своїм обов'язком піклуватися про поліцейських і членів їхніх сімей, що не можуть самостійно забезпечити себе житлом у зв'язку з виникненням складних життєвих обставин. Визначення таких категорій працівників відбувається завдяки наданню їм у встановленому законом порядку статусу таких, що потребують поліпшення житлових умов. Водночас це є головною умовою отримання поліцейськими житла.

Підвищеному рівню соціального захисту підлягають працівники поліції, які звільнені з роботи в поліції і визнані інвалідами І групи внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних у процесі виконання службових обов'язків під час трудової зайнятості у поліцейських органах, або захворювання, одержаного під час роботи в поліції. Їм житлові приміщення надаються позачергово [1].

Крім того, Законом України «Про Національну поліцію» охороняються житлові права членів сімей деяких категорій поліцейських. Це пов'язано з тим, що внаслідок існуючих у службово-трудої діяльності ризиків та обмежень щодо зазначених працівників зачіпаються права, свободи та інтереси членів їхніх сімей. Тому законодавець визначив норми, які гарантують соціальне забезпечення та захист сімей працівників правоохоронних органів, зокрема у сфері житлового забезпечення [10, с. 201].

На підставі цього профільним законом встановлюються так звані житлові гарантії для поліцейських, які перебували на обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов, але були звільнені з роботи в поліції за однією з підстав, а саме: за станом здоров'я, за віком чи у зв'язку зі скороченням штату. У такому разі вони і надалі залишаються на зазначеному обліку до одержання житла з державного житлового фонду чи до настання визначених законом підстав для зняття з нього.

Наступним важливим елементом житлового забезпечення поліцейських є їх право на отримання відшкодування у формі компенсації за найм житла на підставі договору в населеному пункті, де вони виконують свої трудові обов'язки. На

сьогодні схожий вид державної соціальної допомоги передбачено статтею 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» як грошова компенсація за належне отримання військовослужбовцями та членами їхніх сімей житлового приміщення у визначеному чинним житловим законодавством порядку [11]. При цьому слід зауважити, що отримання таких компенсаційних виплат залежить саме від волі керівника поліцейських органів. До того ж законодавець вказує, що компенсація за найм обмежена певним розміром: трьома мінімальними заробітними платами, що визначаються на перше січня календарного року.

Що ж стосується пенсійного забезпечення та одноразової грошової допомоги, то відповідно до статті 102 Закону України «Про Національну поліцію» [1] особлива форма державної соціальної підтримки представлена державним пенсійним забезпеченням та одноразовою грошовою допомогою. Зазначена норма є відсилочною, а тому порядок та умови здійснення цих форм соціального забезпечення встановлюються Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» [8]. Це спеціальний закон стосовно Законів України «Про пенсійне забезпечення» та «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», які застосовуються до працівників підприємств. Зазначений нормативний акт прийнятий ще 09.04.1992 та зазнав чимало законодавчих змін, що ускладнює правозастосовну діяльність.

Одноразова грошова допомога як вид соціального забезпечення виплачується певним категоріям працівників у разі їх загибелі (смерті) чи втрати працездатності [12, с. 211]. Цьому питанню Закон України «Про Національну поліцію» приділяє особливу увагу, зокрема визначає поняття одноразової грошової допомоги у разі виникнення вказаних обставин і присвячує йому низку статей.

Згідно зі статтею 97 профільного закону одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті), втрати працездатності поліцейського є «соціальною випла-

тою, гарантованою допомогою з боку держави, яка призначається і виплачується особам, які за цим Законом мають право на її отримання...» [1]. За своєю сутністю така допомога є матеріальною, а її законодавче встановлення має на меті дещо мінімувати соціально негативні наслідки для життя чи здоров'я поліцейських працівників, які настали під час виконання ними трудових обов'язків. Вона є обов'язковою для підтримання достатнього життєвого рівня постраждалих поліцейських та членів їхніх сімей.

Приписами статей 97-101 цього Закону детально регулюється особливості надання одноразової грошової допомоги, який включає: 1) юридичні факти (підстави), за виникнення яких виникає право на отримання цієї допомоги (загибель, смерть чи втрата працездатності); 2) перелік осіб, які мають право на призначення та отримання допомоги; 3) розміри допомоги; 4) порядок її призначення; 5) підстави нездійснення призначення й виплати допомоги.

Порядок та умови виплати вказаної одноразової грошової допомоги регулюються Наказом Міністерства внутрішніх справ від 11.01.2016 № 4 «Про затвердження Порядку та умов виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського», де передбачено, що днем виникнення права на отримання ОГД є: 1) у разі загибелі (смерті) поліцейського - дата смерті, що зазначена у свідоцтві про смерть; 2) у разі встановлення поліцейському інвалідності - дата з якої встановлено інвалідність, що зазначена в довідці до акта огляду медико-соціальної експертної комісії, у разі відсутності дати з якої встановлено інвалідність - дата видачі довідки до акта огляду медико-соціальної експертної комісії; 3) у разі встановлення ступеня втрати працездатності без установлення інвалідності - дата видачі довідки про результати визначення у застрахованої особи ступеня втрати професійної працездатності у відсотках [13].

Слід зауважити, що важливим нормативно-правовим актом у сфері соціального захисту поліцейських є Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від

20.03.2003 № 638-IV [14], так як поліцейські належать до такої категорії осіб, які залучаються до боротьби з тероризмом, беруть участь в антитерористичних операціях, тому мають право на отримання одноразової допомоги, розмір якої залежить від тяжкості наслідків які були завдані життю та здоров'ю поліцейського. Так, якщо поліцейський загинув під час проведення антитерористичної операції, то членам його сім'ї та особам, що перебували на його утриманні, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України одноразова допомога в розмірі двадцяти прожиткових мінімумів, відшкодовуються витрати на поховання загиблого, призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника, а також зберігаються пільги, які мав загиблий, на отримання житла, оплату житлово-комунальних послуг тощо; якщо поліцейський став особою з інвалідністю внаслідок каліцтва, одержаного під час проведення антитерористичної операції, то йому за рахунок коштів Державного бюджету України виплачується одноразова допомога в розмірі десяти прожиткових мінімумів і призначається пенсія відповідно до законодавства України; якщо ж він зазнав поранення, яке не потягло за собою настання інвалідності, то виплачується одноразова допомога в розмірі п'яти прожиткових мінімумів [14].

Також, слід зауважити, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України № 9503 «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення рівня соціального захисту поліцейських». Відповідно до пояснювальної записки, метою прийняття акта є підвищення гарантій медичного забезпечення поліцейських, обчислення та надання щорічних оплачуваних відпусток, врегулювання питань службового часу та часу відпочинку. Крім того, проектом Закону України врегулюються питання проходження служби для окремих категорій поліцейських, у тому числі відряджених до державних органів, установ та організацій; які навчаються у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання [15].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене та аналізуючи правові засади соціального захисту поліцейських слід зау-

важити, що: 1) значна частина правових норм, які регулюють окремі питання соціального захисту поліцейських є застарілою, та діє ще з часів Української РСР і не в повній мірі відповідає сучасним реаліям життя; 2) більшість норм є декларативними, оскільки в умовах сьогодення – існуючої нестабільної економічної ситуації в Україні, більшість програм, наприклад щодо надання житла поліцейським, залишаються невиконаними через брак бюджетних коштів, що значним чином знижує рівень соціального захисту поліцейських; 3) система законодавства у сфері соціального захисту поліцейських є занадто розгалуженою, наявність численної кількості відомчих актів, положень, інструкцій, ускладнює застосування таких норм на практиці. На нашу, думку доречним було б прийняття єдиного нормативно-правового акту: Закону України «Про соціальний захист поліцейських», положення якого б в повній мірі розкривали питання соціального захисту за окремими його видами.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року. № 988. *Офіційний вісник України*. 2015. № 96. Ст. 3281.
3. Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання: Наказ МВС України від 06 квітня 2016 року № 260. *Офіційний вісник України*. 2016. № 39. Ст. 1497.
4. Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України: Наказ МВС від 04 листопада 2003 року № 1296. *Офіційний вісник України*. 2004. № 20. Ст. 1395.
5. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для лікування громадян України за кордоном: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2017 року № 175. *Офіційний вісник України*. 2017. № 27. Ст. 776.
6. Про забезпечення організації направлення громадян України для лікування за кордон: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1079. *Офіційний вісник України*. 2018. № 4. Ст. 184.
7. Про затвердження Порядку пільгового реабілітаційного, санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку в медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України поліцейських, деяких інших категорій осіб та членів їх сімей: Наказ МВС України від 14 грудня 2015 року № 1568. *Офіційний вісник України*. 2016. № 8. Ст. 395.
8. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09 квітня 1992 року № 2262-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 29. Ст. 399.
9. Про затвердження Порядку медичного забезпечення поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України при виконанні оперативно-службових завдань під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 листопада 2017 року № 910. *Офіційний вісник України*. 2018. № 5. Ст. 219.
10. Лук'яненко С. В. Принципи соціального забезпечення працівників правоохоронних органів. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 197-204.
11. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 15. Ст. 190.
12. Пададименко Н. В. Особливості соціального забезпечення працівників правоохоронних органів. *Митна справа*. 2013. № 5(2.2). С. 210-215.
13. Про затвердження Порядку та умов виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 11 січня 2016 року № 4. *Офіційний вісник України*. 2016. № 13. Ст. 548.
14. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 № 638-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 25. Ст. 180.
15. Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення рівня соціального захисту поліцейських: проект Закону України № 9503 від 23 січня 2019 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=9503&skl=9.

Zaitsev S. Legal basis for social protection of police officers in Ukraine

The article characterises the legal framework of social protection of police officers in Ukraine. The peculiarity of legislative fixation of certain types of social protection of police officers is analysed. It is proved that the Law of Ukraine «On the National Police» adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine on 02.07.2015 is the main normative legal act regulating legal relations in the field of social protection of police officers. This normative act defines the basis of the mechanism of social protection of police officers. It is worth noting that specific (special) features of the legal regulation of social protection of police officers are manifested in its individual types. They show in detail all the existing specifics of support of police officers by the state, which acts as their de facto employer. Section IX «Social Protection of Police Officers» of the Law of Ukraine «On the National Police» contains provisions regulating the issues of service time and rest time, leave of police officers, their monetary, medical, housing, pension provision, provision of one-time monetary assistance to them and their family members. However, the relevant provisions are detailed in departmental orders of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine and other by-laws. It is substantiated that the main element of social protection of police officers is to guarantee police officers and members of their families the provision of comprehensive medical care on the basis of alternative (variability). Medical provision is defined by the legislator as the first-priority type of social security of persons working in the police. Such an approach is considered exclusively from a positive and logical viewpoint, as it indicates the social orientation of the state policy in the sphere of social protection of police officers and corresponds to the constitutional principle according to which a person, his life, health, honour and dignity are the highest social value, which determines the policy of the state's activity. Some problems of the legal framework of social protection of police officers have been identified, which include: outdated norms regulating certain issues of social protection of police officers, their declarative nature, the presence of a large number of departmental acts, regulations, instructions, which contain norms on social protection of police officers, which makes it difficult to apply such norms in practice.

Key words: social protection, legal bases, policeman, pension provision, medical provision, housing provision, one-time financial assistance.